

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 11797

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

1927

C O D I C E S

1928

cum Bohemiae Thaboritis? Itaque vide Cod. DLIV. ubi Commentaria haec integra habentur.

CCCCXCIV.

579 Codex chartaceus germ. Sec. XVI. Folior. 50. 4. Dissertationem continet, quatenus obtemperandum sit supremis Magistratibus in Religionis negotio. Inscribitur illa: *Ein kurtzer aus der heiligen Biblischen vnnd väter Schrifften unndericht. Was massen sich ain yeder gotselliger rechtter Chriſt in Relligion vnd glaubens Sachen mit grundt vertädigen, vnnd dem falschen gehorsam der Obrigkait so man auch in göttlichen dingen underworffen sein. Vnd das gottes wortt Rechter gottesdienſt vnd glauben den Conciliis weichen vnnd denen alain gehorcht werden folle, wider Gott sein Heiliges Euangelion Apostolische vnnd Prophetische Leer, erdacht, durch der heiligen vnnd väter Schrifften begegnen vnnd erwören müge, auf das ainfeltigist zusamengezogen. Sat obscura haec quidem; interim hoc agit Autor, ut ad Lutheri partes transgressos adversus Edicta Ferdinandi I. Sacra Romana Catholica urgentis obfirmsit. Est enim Martinus Mosederus Minister protestans DD. de Jörger de Tollet et Kreuspach, qui primi de Nobilitate Austriaca Ecclesiasten domesticum ab ipsomet Luthero fibi a. 1525. expetiere, et obtinuere Mich. Stiffelium pariter ab Ordine Augustiniano di-*

gressum, ut habes in Bern. Raupachii Austria Evang. vernac. Contin. I. p. 36. Inter ejus porro Successores fuit Mosederus noster, qui praesentem Dissertationem typis, ut putem, nunquam editam Christophoro Jörgero viro conspicuo et a Maximiliano II. hereditaria Aulae Praefectura pro Austria supra Onasum condecorato nuncupavit praemissa Epistola, quae data est: *in meiner behausung den Aindliffen Augusti, der wenigern Zall nach der geburdt Cristi des Acht- und funffzigisten Jars. Nihil de hoc Opusculo Raupachius, qui l. cit. et in Presbyterologia Austr. p. 126. solum meminit Confessionis Fidei et Doctrinae Ratisbonae 1561. vernacula a Mosederu editae adjuncto epistolico Jörgeros inter et Lutherum Commercio, neque de Viri patria rebusve quidquam novit. Ego Austriacum e dialecto censeo, studiorum fortasse caufa Vitebergam profectum, indeque reducem.*

CCCCXCV.

Codex chartaceus lat. germ. 109 Sec. XVI. f. est Fascis *Opusculorum argumenti theologici*, quae se hoc ordine consequuntur: I. *Theobaldi Gerlacher ab oppido patrio Billichheim Palatinat. dicti Billicani Tractatus de Communione sub utraque Specie*, qui incipit: *Qui Ecclesiae concordiam sartam te&am esse cupiunt, optime et consultissime Vir &c. De pugnat*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 11797

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

1929

P O L E M I C I .

1930

pugnat pro utraque specie, est que *foll. 54.* Exemplar, quod in *Gesneri Bibl.* memoratur, nostrum est, ut opinor, *Hugone Blotio* multa olim e penu libra-
ria Augg. *Tigurinis* indicante. Obiit *Billicanus Marburgi Hass.* *1554.* postquam *Wilae*, et *Nordlingae* praeco Lutheranus fuisse; in *Zwinglium* tamen inclinasse *Seckendorfi Historia Luth.* in *Schol. ad Indic. Hist.* innuit.

II. Monita germanica *Provincialium Carinthiae* Lutheri ad dictorum adversus *Statuta Synodalia Salisburgenſia* hoc titulo: *Auff der Romischen Ku: M^r vnnſers allergenedigisten Herrn Beuelch Des Lanndshauptmans, auch Vitzdombs der geordennten Ausschils vnnd Etlicher Pescriben Lanndtlewt In Kharnndtn Bedengkben in sachen der Herrn Ertz, vnnd Bischouen Jüngſt zw Saltzburg fürgenomen Satzung vnnd Constitutionen Belanngend.* Censeo rem esse de *Synodo Salisb.* *1549.* sub *Ernesto Archiep.* celebrata, de qua *Gewoldus* in addit. *ad Hundii Metrop. Hansius T. II. Germ. S. p. 614.* *Scholl. Concc. Germ. T. VI. p. 415.* Articuli *XLV.* sunt, in quos Provinciales commentantur. Primus: *Gemeine Leer des heiligen Glaubens. Annennglich Gemaine Leer des heiligen Glaubens belanngenn̄dt &c. foll. 43.*

III. Capita agendorum cum Statibus Imperii a *Carolo V. Imp.* tradita *Matthiae Held Procan-* cellario et suo in Germaniam Le-

gato, signata *Genuae ult. Octob.* *1536.* germanice. Titulus: *Karl V. Inſtruction was der Eſame Gelärt vnnſer Rath Vicecantzler Botschaft In Teutsche Lannde vnnd des Reichs lieber getrewener Mathis held lerer der Rechtēn, bey den — Stenden — furtragen vnd handeln (foll).* Summam cognosces ex *Oratione*, quam *Heldus Januario mense Vienna* digressus a *Ferdinando Rom. Rege* ad *Conventum Procerum Smalcaldiae* habuit *15. Febr.* *1537.* quamque recenset *J. Sledanus Comment. L. XI. sub init.* Meminit item *Heldi* in Germaniam ablegati *Seckendorf. Com-* ment. *L. III. Seſt. 14. §. 45.* Ad calcem Codicilli nostri legi-
tur: *Gebenn Inn vnnſer vnd des Reichs ſtadt Genua &c. foll. 12.*

IV. Responsum Protestantium Legatorum ad *Ferdinandi Rom. Regis Decretum de Reservato Ecclesiastico* germanice, datum *12. Febr. 1557.* ita inscriptum: *Der Augſpurgischen Confession vorwannten Stennden antwortt auff der Ko. M^r. erste Resolution in dem articul die freiftellung der geiſtlichen belangende, als vor ſich ſelbs Ihrer Ma: übergeben den 12. februarij. Anno 1557.* Prima *Ferdinandi Decifio*, ad quam hic respondetur, data est *Ratisbonae 5. Febr.* legiturque *Lunigii I. Continuat. P. general.* p. 6. Responsum nostrum fol. 5. deficit.

V. *Farrago continens 1^{mo. Ju-}*
ſti Menii Fuldaui p. t. Superin-
tendentis, ut vocant, Ifenacen-

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 11797

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

1931

C O D I C E S

1932

sis Sententiam: non licere Viro duas eodem tempore uxores habere, datam 1540. germanice hoc ingressu: *Das ainem Christenn nit gezimet Auff einmal zugleich mebr dan ein Ainigs eheweyb zu haben.* 2do. Epistolam *Mart. Lutheri* germanicam datam *Dinstags nach Cantate. Im. 33.* latine sic inscriptam: *Cuidam tentato quod Relapsus sit ad Papistas Consolatio.* Ejusdem Consolatoriam bene longam ad *Fridericum* (ut hic pro *Jobanne* scribitur) Saxonem ad Comitia August. 1530. germanicam, quae habetur edita inter Consolatorias (*Etliche Schöne Trostscbriffen*) a *Job. Aurifabro Erfordiae* 1547. 4. et incipit: *Ich hab nun lange verzogen mit Antwort &c.* Ejusdem ad *D. Hier. Wellerum* de Infantibus in utero matris non baptizandis datam *Vigilia Nativit.* 1539. Incipit: *De Infantibus adbuc in utero matris bapti sandis &c.* Extant binae ejusdem argumenti inter *Lutheri* Epistolas a *Gottfr. Schützio Lipsiae* 1780. editas. T. II. p. 224. et 312. 8. Ejusdem Judicium breve de *Somniis* germ. lat. 3to. *Ca sus quidam matrimoniales qui Controversiam habere videntur, numero sex.* De primo circa Rescissionem promissorum Sponsalium decidunt cum *ICTis Phil. Melanchthon.* et *D. Justus Jonas.* 7. Dec. 1539. De secundo: An matrimonium coactum ualeat, refertur *Lutheri* sententia 1524. De tertio uxoris transfugae alteri nubere cupientis *Job. Pome-*

rani mens a *Lutero* confirmata. De quarta Mariti ab uxore deferti alteram ducere volentis judicium *Lutheri* et *Melanchthonis Lunae post Joan. Bapt.* 1531. De quinto casu ejus, qui ex alio gravidam duxerat, judicium *Melanchthonis* ad *Georg. Spalatinum* 1534. De sexto casu: possitne Coniux, compari suo morbo incurabili affecto, ad alias transire nuptias, *Lutheri* judicium ad *Joach. de Weisbach* germ. *Wittb. in Vig. Barthol.* 1527. foll. 8.

VI. Acta germanica in Caussa *Pauli Wiener Sacerdotis Vien nae*, quod *Lutheri* dogmata populum *Labacensem* de loco superiori docuisse, et uxorem duxisse, in custodia habiti. Continent 1mo. formulam της παλινωδίας *Paulo* ab inquisitoribus regiis praescriptae. 2do. Responsum *Pauli* revocationem doctrinae suae detrectantis. 3to. Capita accusationis eidem a Judicibus scripto tradita. 4to. Apologiam illius prolixam ad singula Capita. Canonicus Eccl. *Labac.* in *Carniola* fuerat *Paulus*, et religionis ergo *Ferdinando I.* ab Episcopo suo *Urbano Textore* delatus est. Rex illum *Viennam* traduci et caussam dicere jussit. Inquisitorum suorum *Paulus* solum nominat *D. Burchardum*, qui erat *Burchardus de Monte Noviomagus* S. Literar. tunc in Academia *Vienn.* professor. Tangit negotium hoc Ill. *Valvasorius* in *Ebre des Herzogtb. Crain*, annoque 1547. adsignat L. VII. P. 2. p.

432.

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 11797

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

1933

P O L E M I C I .

1934

432. Constatilit tempus istud objectio *Paulo* inter alias facta: noluisse ipsum pro defuncta *Anna Ferdinandi* conjugie sacra persolvere, quae sub initium anni memorati exceperat. Exilio tandem multatum hominem idem *Autor* tradit. *foll. 156.*

VII. *Friderici Nauseæ Blan-*
cicampiani Doctoris &c. ad se-
renijs. et inuidijs. Casarem Fer-
dinandum, De præcipuis quibus-
dam Clericorum et Laicorum abu-
sibus pro reformanda Ecclesia tol-
lendis. Elenchus. Praemittit Au-
 tor breve Argumentum, in ip-
 soque *Elenchi* ingressu et refor-
 mationis Ecclesiae necessitatem
 urget, et impositam sibi a Re-
 ge, cui a sacris concionibus,
 confiliisque esset, abusum notan-
 dorum provinciam declarat. Sta-
 bilita mox triplici hac veritate:
Infinitos esse in Ecclesia abusus.
Abusus cepisse originem a Sacer-
dotibus. Primum debere reforma-
ri Sacerdotes, Abusum Catalo-
 gum a summis Pontificibus sum-
 to initio per omnes utriusque
 Reip. gradus texit, ut nec mo-
 derationem desideres, nec im-
 probes libertatem, videoasque
 multa suaesse *Nauseam* ante duo
 secula, quae nostro demum aevo
 persuasa sunt. Id quod et liqui-
 dius fit in altera *Elenchi* Parte,
 quae inscribitur: *Methodus tol-*
lendorum, vel moderandorum sal-
tem abusuum. Elaboratum hoc
 Opusculum a *Nausea*, patria lin-
 gua *Grau* dicto, antequam *Job.*
Fabro in Episcopatu *Vienn.*
1541. succederet, Titulus de-

clarat; posterius vero esse anno
 1538. inde conficitur, quod in
 eo citet *Responsa sua ad Germanicae nationis gravamina*, quae
 anno praedicto *Coloniae f. lucem*
 viderunt. *Catalogo Opp. suorum*,
 qui habetur ad calcem *Epistolarum*
 ad ipsum datarum *Basil.*
 1550. f. illud non inseruit, quod,
 ut putem, typis nunquam desti-
 natum fuerit. *foll. 41.*

VIII. Refutatio errorum *Ja-*
cobi Andreae dicti Schmidlini
Praedicatoris tunc Göppingani in
Catechismo et aliis Scriptis ab
 eo editis germanice per A. V.
 S. 1562. Titulus: *Warnunge*
für den schädlichen unnd verderblichen
Irtbumbenn welche D.
Jacob Schmidlin Prediger zu Göppin-
gen unnder dem Euangelischbenn
schein, Inn seinem Catechismo
unnd andern Schriften der baili-
gen schrift unnd dem glauben zu-
wider Inns Christentumb eingefuerht &c. Initium Praefat. *Doc-*
tor Jacob Schmidlin hatt Im 1561
Iar sein Catechismum zu Tubin-
genn lassen truckbenn, wie er sol-
chen Im 6oten Iar zu Lauingen
gepredigt &c. A. V. S. e schola
Zwingliana autor est, contra *so-*
phisticam, ut ait, *Transubstantia-*
tionem perinde ac contra *Impa-*
nationem, Companationem et Sub-
panationem armatus. *foll. 39.*

CCCCXCVI.

Codex chartaceus lat. germ. 805
 Sec. XVI. Folior. 77. 8. rudi
 manu perscriptus Titulum pree-
 fert: *Parænæsis F. Johannis Er-*
 ber